No. 1234 · Zaterdag 3 Augustus 1907. · 24ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 2 Augustus.

EEN EN ANDER OVER DE TABAK IN VROEGER TIJDEN.

Naar aanleiding van de tabakstentoonstelling, welke op dit oopenblik te Brussel wordt gehouden, willen wij hier een en ander over de geschiedenis van de tabak en van het tabakverbruik vertellen. Het is zeer dikwijls belangwekkend aldus eens de geschiedenis na te gaan van de zaken, welke behooren tot het alledaagsche leven.

Dat wij de tabak leerden kennen, tengevolge van de ontdekking van Amerika, weet eenieder. Columbus vond de Indiaansche opperhoofden, sigaren rookende, toen hij de West-Indische eilanden ontdekte. De tabak werd in 1560 naar Frankrijk en in 1586 naar Engeland gebracht, door sir Francis Drake en sir Walter Raleigh. Van sir Walter Raleigh wordt verhaald, dat toen hij in Engeland teruggekeerd was en hij tot uitspanning rookte, hetwelk hij geleerd had tijdens zijn verblijf in Amerika, zijn knecht eens binnenkwam en, ziende dat er rook uit den mond van zijn heer kwam, dacht dat deze in brand stond, zoodat hij wegliep om water te halen om de vlammen te blusschen, die hij elk oogenblik verwachtte op den rook te zien volgen.

Men gelooft algemeen, dat het de Engelschen zijn, die onze voorvaderen met de tabak hebben bekend gemaakt. De Antwerpsche geneesheer Egedius Everaert en de beroemde kruidkundige Dodonaeus waren de eersten hier te lande, die er in hunne werken van gewaagden. Beiden schreven haar groote krachten toe, „krachten om te ontdoen en te verteren; alle vervuilde wonden te reinigen; den buik week te maken, ja, schrikkelijk te beroeren; om tegen vergif en alle schadelijke dingen, die men mocht ingenomen hebben, te strijden; eene bizonder verdoovende en het gevoel benemende macht, macht om waterzucht, klieren, kropgezwellen of andere kwetsuren te verdrijven; de smarten der nieren te benemen; wonden en zweren te genezen."

Tabaksiroop „zou de kortigheid op de borst, het moeilijk ademhalen, den hoest wegnemen, fluimen doen lozen en voorkomen, het met suiker bereide sap de wormen verdrijven."

Niet weinig waren dus de kwalen in aantal die volgens de wetenschap van dien tijd voor „balsemkruid van Peru", zooals Dodonaeus de tabak noemde, moesten zwichten. Trouwens, ook Nicot, Fransch gezant aan het hof van Portugal in 1560, naar wien nog het eigenaardig sap der tabaksplant „nicotine" wordt genoemd, dacht er ook zoo over. Nicot gaf aan een zijner pages het uitgeperst tabakssap als middel tegen een neuswond, met goed gevolg, en toen deze genezing door anderen werd gevolgd, stroomden lijders van allerlei kwalen naar de hoofdstad om door het wonderkruid van den gezant „herbe de l'ambassadeur" genezen te worden.

Onder Karel IX, Hendrik III en Hendrik IV werd de tabak in Frankrijk alleen als geneesmiddel gebruikt; en eerst onder Lodewijk XIII (17e eeuw) begon men hem te rooken, en spoedig werd dit onder den burger en geringere standen zoo algemeen, dat de Staat het raadzaam achtte een belasting op den invoer te leggen. Lodewijk XIV, die in 1674 den tabakshandel aan zich trok, beval gedurende den oorlog met Holland dat elk soldaat van tabaksgereedschap moest voorzien worden. De tabakshandel was dus toen reeds zeer gewichtig en nam van dag tot dag toe. In Spanje, schoon noch de grandes noch de geestelijkheid zich aan het rooken overgaven, bracht de tabaksplant in 1750 de schatkist een voordeel van 1,350.000 rijksdaalders aan, terwijl zij in Portugal ruim 2½ millioen aan dezelfde specie verschafte.

Op 't laatst der 16e was het rooken hier in Nederland nog hoogst zeldzaam.

En het was ook zeer slecht gezien. Dronkaard, losbol en tabakzuiger waren woorden van dezelfde beteekenis: „tabakken" was geen eerlijk tijdverdrijf. Doorbrengers en lichtmissen, werden op doek en tooneel met den hoed op één oor en de tabakspijp in den mond voorgesteld. En de kerk, in den aanvang der 17e eeuw, oordeelde mede zeer ongunstig over het tabakrooken, of zoo als men toemaals zegde, het „tabakzuigen."

Doch het hielp niets, en weldra begon men zich op de inlandsche tabaksteelt toe te leggen. Reeds in het begin der 17e eeuw werd in Nederland tabak gekweekt; hoofdzakelijk wel om den prijs van het „geurig kruid" te verminderen.

In 't begin was de tabak goedkoop en de beste kostte maar een gulden het pond; maar in 1598 al twaalf gulden en nog duurder; wat tevens klaar bewijst, dat het juist de geringe lui niet waren, die de meeste tabak rookten. Integendeel, in dien tijd was de tabak veel te duur voor den gemeenen man: de rijke lui alleen konden zich dat genot verschaffen.

Doch in het begin der 17e eeuw was de tabak alreeds een handelsartikel van groot belang, en toen men zoowat overal tabak begon te planten, nam het gebruik natuurlijk spoedig toe.

Allengs ontstonden in Nederland, evenals in Frankrijk en Engeland, tabakshuizen of tabagiën, waarin doorgaans een vrouw „toebakster" het kruid bij bladen verkocht. De liefhebbers gingen derwaarts „tabak drinken", „of een soopje taback", op iemands gezondheid smoocken."

Men kocht dan eenige bladen, sneed de tabak met zijn kerfmes, vulde de zilveren, tinnen of aarden doozen, stak hem aan een kaars of „solferpoeder" dat men door vuurslag in brand stak, aan en begon te dampen, en liet de pijp, gelijk nog heden bij de wilde volkeren, en later het glas rondgaan.

De tabagie — dit is er het merkwaardige van — was eenvoudig een winkel, waar tabak verkocht en gerookt, doch geen drank geschonken werd.

Een versje uit de 17e eeuw zegt:

Al in de tabagien
Daer is het een costelyck syn,
Daer can men lecker drincken,
Al drinckt men geen bier of wyn,

Later begon men de tabak, doch onder zekere bepalingen, ook in de gewone herbergen en wijnhuizen te verkoopen.

De tabagie verdween tengevolge van een wijziging in de zeden, vooral bij onze vrouwen. Aanvankelijk waren onze op zindelijkheid gestelde huismoeders het „stinckend en vileynsch quijle cruydt" om meer dan eene reden vijandig en gedoogden niet dat alles in huis door den vuilen damp bezoedeld werd.

En nu, reeds in de eerste helft der 17e eeuw, deed zich voor, dat zij zelve smaak kregen in tabak, en in 't geheim „een soopje dronken", namelijk in de bakove. Nu moesten de mannen natuurlijk niet meer naar de tabagie om hun rooklust te bevredigen, en zoo kreeg de tabagie minder gezelschap en werd eenvoudig een winkel. Met dat al behield de tabak veel vijanden, o. a. Adriaan Poirters, dien men wel eens den Brabantschen Cats heeft genoemd, die schreef: „van den taback sterven de verckens, en de menschen vaeren der niet veel beter af." Voor en tegen de tabak werd toenmaals veel geschreven, en er bestaat zelfs een geheele litteratuur, in proza en poëzie, in 't Nederlandsch en in 't Latijn.

De tabak bleef in de gunst, ja, het gebruik er van werd steeds algemeener. Rederijkers, en gildebroeders dampten dapper op hun vergaderingen en geen liedjesboek, waaruit in gezelschappen werd gezongen, of het bevatte liederen tot lof van de tabak.

Over het nut of het schadelijke van de tabak de artsen zeer verdeeld. Er waren er, die een ware pannacee in het „geurige kruid" zagen. „Hij trekt, aldus lezen wij in den zeventiendeeuwschen „Schat der Gezondheyt" van den Dordrechtschen arts Johan van Beverwijck, „alle vochtigdeyt en slaperigheyt uit het hooft, heeft een verdroogende eygenheyt, werpt de maag om, maect den buyk los met groote ontroering van het geheele ligchaam en is wondergoet tegen pestilentiaal fenijn."

Ziehier het geval dat onzen arts, die in zijn tijd doorging voor een man van wetenschap, had overtuigd van de kracht van tabak tegen vergif. Te Antwerpen namelijk was het gebeurd dat een kat door tabak gered was. Een boos mensch had de snoepachtige poes van zijn buurvrouw een brok met rattekruid toegeworpen en 't arme dier had het gretig ingeslikt, maar kreeg spoedig pijn in den buik, en sprong op en neer om 't leelijke brok weer uit te spuwen, maar te vergeefs. De buurvrouw, die haar poes innig lief, en dus groot medelijden met haar had, kende gelukkig de kracht van den tabak: zij deed met geweld het dier den bek open, en duwde het wat tabak met boter (*sic!*) in de keel waardoor de poes zoo geweldig aan 't braken raakte, dat zij al het ver-

Feuilleton.

LOSSE GREPEN
UIT
CURAÇAO'S VERLEDEN.

XII.

Achteruitgang en Bloei van den Handel op Curaçao in de XVIIIe Eeuw.

In niet geringe mate trokken in het artikel: „HERZIENING VAN ONS BELASTINGSTELSEL" in nummer 1227 van 6 Juli dezer courant de volgende woorden mijn aandacht „...... de toelichting wil ons doen gelooven, dat in 1741, toen er in onze kolonie een tarief was van 8 pCt. (invoerrechten) voor de meeste goederen, Curaçao zijn hoogsten bloei bereikte."

Die woorden prikkelden mijn nieuwsgierigheid, zoodat ik niet kon nalaten, ze met den oorspronkelijken tekst van den Heer de Joncheere, den ontwerper dezer belastingwetten, te vergelijken. En zoo vond ik onder de Algemeene Beschouwingen bladz. 4 op de Ontwerp–Verordening van Belastingwet N°. 1 het volgende: „Reeds in 1741 was er een tarief, waarbij op 143 van de 237 daarin genoemde artikelen 8 pCt. werd geheven; 4 pCt. werd geheven van 9 art. en 2 pCt. van 65 art. Het was onder dit tarief, dat de Curaçaosche handel het tijdperk van zijn grootsten bloei bereikte."

Men ziet wel, dat er eenig verschil is in beide lezingen. De Redaktie van de „*Amigoe di Curaçao*" vatte het op,— en menigeen zal onwillekeurig dezelfde fout begaan, — alsof het bloeitijdperk van Curaçao reeds sinds 1741 dagteekende, terwijl de wetsontwerper ruimer speling laat en de mogelijkheid niet uitsluit, dat die gouden tijd eerst lang na dien datum intrad, — (zooals ook werkelijk het geval was,) toen nog hetzelfde belastingsysteem hier vigeerend was.

Doch ook tegen de aangehaalde woorden van den Heer DE JONCHEERE heb ik ernstig bezwaar en ik raad een ieder aan, die toelichting alleen onder „*beneficie van inventaris*" te aanvaarden.

Nu schuift de Heer DE JONCHEERE de verantwoordelijkheid dezer zinsnede wel eenigszins van zich af, door de opmerking in een noot aan den voet dier bladzijde: „Deze gegevens zijn ontleend aan een brochure van den Heer J. H. J. HAMELBERG."— Deze brochure is een overdruk van eenige artikelen getiteld: DE TOT IN 1818 OP CURAÇAO BESTAAND HEBBENDE BELASTINGEN", geplaatst in de „*Amigoe di Curaçao*" in Maart 1896. Die geheele brochure van HAMELBERG heb ik nog eens overgelezen. Ik vond er inderdaad op bladz. 10 die gegevens omtrent de in 1741 belaste artikelen, maar de woorden: „*Het was onder dit tarief, dat de C'sche handel het tijdperk van zijn grootsten bloei bereikte*", moeten stellig van den Heer de JONCHEERE zelf zijn, want in de brochure van den Heer HAMELBERG heb ik er tevergeefs naar gezocht.

Juist die zinsnede acht ik bedenkelijk. Die woorden verraden een zekere tendenz; er ligt voor den met onze geschiedenis minder bekenden lezer een geruststellende verzekering in, dan ook HOOGE invoerrechten geen belemmering zijn voor den bloei van den handel, getuige onze kolonie Curaçao, die eens bij 8 pCt. invoerrechten het toppunt van zijn bloei bereikte.

Als algemeenen regel kan men aannemen, dat hooge invoerrechten (doch uitsluitend op die artikelen, die noodzakelijk uit het moederland moeten betrokken worden, omdat het eigen land ze niet produceert), altijd min of meer een belemmering en stremming van den handel zullen tengevolge hebben. Alléén dan wanneer handel en verkeer levendig zijn en het land in grooten voorspoed verkeert, zal het zich gemakkelijk aan die verdrukking kunnen ontworstelen en op den duur de eerste nadeelen te boven komen.

Strikt genomen en volgens den letter zegt de Heer de Joncheere in de gewraakte woorden niets, wat met de historische waarheid in strijd is. Toch geven deze woorden een geheel verkeerden indruk, omdat slechts de halve waarheid gezegd of liever, omdat die toelichtingen uit onze geschiedenis ons onthouden

gif weer overgaf en het leven behield.

Is het niet teekenend, dat een zoogezegd geleerd man in vroeger eeuwen zijn overtuiging steunde op zulke oude-wijven-praatjes? Beverwijck geloofde mede dat tabaksrook het beste behoedmiddel tegen besmettelijke ziekten was, en van geloofwaardige lieden zegde hij, had hij vernomen dat te Londen, tijdens de pest heerschte, alle tabakskroegen bevrijd gebleven waren.

Dokter Tulp te Amsterdam liet dan ook zijn gasten tabak op porseleinen telleren voordienen. „De normale philosofen, zegt een ander, meenen veel licht te kunnen halen dit een brandende pijp, gevuld met dezen edelen nicotianum. Als men in eenigheid zit en een pijpje smookt met 't een been over 't ander, vertrekt eenigszins het chagrijn, en de hersenen worden soodanigh geshuyvert dat men hoe langer hoe meer begint te zien en te oordeelen." En wilt gij weten tegen welke ziekten tabak goed was? „Zoo men dol in 't hoofd is, schurftig, onlustig, lui, vadsig, slaperig, zoo men pijn heeft in 't hoofd, in de oogen of elders, zoo het gezicht zwak of donker is, het gehoor bezwaard, of zoo men niet wel en gerust slapen kan, of indien men geplaagd is met podagra, steen of kolijk, schurft, blaeren, puisten, vurigheid, magerheid, al te vet, met wonden, enz. — 't Is tabak, 't zijn de virginische bladen, onze rook en damp die er een geneesmiddel tegen zijn."

Zooals men ziet, achtte men toenmaals niet veel ziekt n bestand tegen het gebruik van tabak. Geen wonder, niet waar, zoo de heeren der wetenschap geen bezwaar zagen in dampende vrouwen en huismoeders. Doch deze wensch werd niet verhoord.

Onder de hoogere standen bleef bij onze vrouwen de afkeer voor het rooken bestaan, — niet in Engeland, waar ook de dames rooken — en sommige Hollandsche vrouwen lieten zelfs in het huwelijkscontract stellen „dat men was overeengekomen, zich in 't huwelyck van den tabac te onthouden."

Maar onder de lagere standen werd door de vrouw, althans in de 17e eeuw, lustig gerookt, ja, het was er zelfs vrij algemeen. De Noord-Hollandsche vrouwen droegen zelfs een vuurslag en een tondeloos in den zak.

Heemskerk, de schrijver der „Batavische Arcadia" (1737) zag te Katwijk eene walgelijke waardin, die met een tabakspijp, in den mond en eene kan in de hand, met onvasten stap den wagen naderde en met een schorre stem en pinkoogend de vrienden tot een „pijp smook en een soopje zoenwater" noodigde.

Uit de blijspeldichters zou in dit opzicht veel te halen zijn en daaruit zou blijken dat nog in de 18de eeuw het rooken bij vrouwen in zwang was. Van Effen in zijn *Spectator* beschrijft een gezelschap waartoe ook vrouwen behoorden, op zijn Zondagsch uitgedoscht, met eene zwaar zilveren tang op zijde, waaraan, behalve een partij sleutels, ook eene groote tabaksdoos van hetzelfde metaal hing. En toen pijpen gepresenteerd werden, stopte ieder uit zijne eigen doos, ook de vrouwen niet uitgezonderd.

In het gebruik van tabak stonden steeds en staan nog heden, de Hollanders vooraan. Van af de 18e eeuw zag men schier geen Hollander zonder pijp. Men droeg er roem op een aantal pijpen te kunnen rooken.

Kinderen van zes, zeven jaren rookten in fabrieken en spinnerijen, men zag ze met pijpjes in den tafelstoel zitten. Ja, Martinet, predikant te Zutfen (1729-1795) verzekert „dat kinderen, die de moederlijke borst nog laafde, reeds begonnen te rooken".

Deze reputatie hebben inderdaad de Hollanders in het buitenland. Maar zulke zaken moeten worden gerangschikt onder de „rookfabels".

---

worden, die tot juist begrip zijner woorden onontbeerlijk zijn.

Alle geschiedschrijvers verklaren eenparig, dat de bloeitijd onzer kolonie viel tusschen de jaren 1773 1785. Dus, toen reeds sedert 30 jaren die 8 pc. invoerrechten op de levensmiddelen [behalve op vleesch 4 pc. en op rijst 2 pc.] en op manufacturen bestonden. Dat feit alléén doet reeds geheel abnormale omstandigheden vermoeden, die tot den buitengewonen bloei in die latere jaren hebben bijgedragen. In die eerste jaren na 1741 was er geen sprake van bloei in onze kolonie. Tusschen de jaren 1773 en 1785 zou Curaçao waarschijnlijk denzelfden buitengemeenen voorspoed genoten hebben, al ware zelfs een tarief van 25 pc. van kracht geweest. Dit zal ik met officieele gegevens uit het Archief en geschiedenis onzer kolonie trachten te bewijzen.

Deze inleiding is eigenlijk een „losse greep in het HEDEN" onzer kolonie. Zij was voor mij een aanleiding om een volgenden keer een vasten greep te doen in het VERLEDEN van Curaçao gedurende de XVIIIe eeuw, toen hier een belasting van 8 pc. op de meeste ingevoerde goederen geheven werd.

Rincon-Bonaire, 26 Juli 1907.

P. A. EUWENS. O. P.

DE VREDESCONFERENTIE.

II.

Stil, voor de dagbladpers bijna ongenaakbaar, zegt de Maasbode, vergaderden in de Nederlandsche Residentie de illustre afgevaardigden van vorsten en volkeren, vereend ter tweede Vredesconferentie.

Valt er iets te bemerken van een hooge spanning onder de natiën, iets van de belangstelling, die bv. heerscht, als geweldige oorlog dreigt of revolutie een land doorspookt? Vreemd! De vredes-idée schijnt ook de verschillende natiën rustig en stil te maken. Tenminste wat de belangstelling aangaat. Want die staat bijna op het vriespunt. 't Is haast gewaagd, om erover te schrijven.

Toch is de vrede, juister: de vredesidée, wel eenige woorden waard, ook al valt er geen nieuws te vermelden van uit de hofstad. Te meer daar wij, Roomschen, in 't bijzonder wel eens mogen wijzen op 't verzuim der natiën, die Z. H. den Paus niet uitnoodigden tot deelneming aan hun werk.

Een korte aanstipping van de redenen, waarom de Paus door zoovelen ter conferentie gewenscht wordt mogen hier volstaan. Een aanstipping door een zekeren B. d. V. voor meer dan een jaar in de liberale courant *„Het Vaderland"* gegeven. Dus door iemand dien ge onmogelijk verdenken kunt van fanatisme of ultra-kerkelijke gevoelens. Luister:

„Zoo iemand, dan is het juist de Paus, het geestelijk opperhoofd van millioenen en millioenen menschen, over den geheelen aardbodem verspreid; het geestelijk opperhoofd van bijna de geheele bevolking van Frankrijk, Oostenrijk, Italië, Spanje, Portugal, België en van een zeer aanzienlijk deel der bevolking van bijna alle andere bekende Staten, — dan is het ,zeg ik, juist de Paus, die geroepen is zijn stem op een vredesconferentie te doen hooren.

Stilzwijgend is dit vroeger reeds door vele ook niet-katholieke mogendheden erkend, waar den Paus de scheidsrechterlijke beslissing over de geschillen tusschen enkele mogendheden was opgedragen, en dit natuurlijk van de zijde der in het geschil zijnde partijen, om tot een vredelievende oplossing van het geschil te komen.

En juist omdat de Paus geen wereldlijke macht meer bezit, omdat hij geen grondgebied meer heeft te verdedigen en geen onderdanen meer heeft te beschermen, daarom juist is hij als 't ware de aangewezen persoon om zijn machtige stem te doen hooren op een samenkomst van mogendheden, die dikwerf door zooveel tegenstrijdige belangen van elkaar gescheiden worden gehouden.

Zou de Paus b. v. niet een grooten dienst aan de menschheid kunnen bewijzen, wanneer het hem zou mogen gelukken, de ter conferentie vertegenwoordigde Staten er toe te brengen, in te stemmen met een wijziging van artikel 16 van het verdrag van 29 Juli 1899: in den zin van het algemeen arbitrageverdrag, op 12 Februari 1904 tusschen Nederland en Denemarken gesloten, n.l. om niet enkel de geschillen van rechtskundigen aard en de quaesties van uitlegging en toepassing van internationale overeenkomsten aan de internationale arbitrage te onderwerpen, maar ook alle wederzijdsche geschillen en twistgedingen, die niet langs diplomatieken weg kunnen worden opgelost?

Zoo hieromtrent eenstemmigheid kon worden verkregen, dan zou daardoor op de meest eenvoudige wijze een zeer groote stap worden gedaan op den weg van algemeene ontwapening, waartoe dan toch de keizer van Rusland heeft willen komen, door de oorspronkelijke uitnoodiging voor de eerste vredesconferentie, doch waarin toen een paar groote mogendheden niet wilden treden.

Zou de Paus, wanneer hij tot de conferentie wordt uitgenoodigd en de uitnoodiging aanneemt, het met zijn veelmogenden invloed zoover kunnen brengen,dat uit de arbitrageverdragen verdwijnen de woorden van „intérets vitaux": l'indépendance ou l'honneur des Etats contractants", dan zou hij zeer zeker den oprechten dank van de geheele beschaafde wereld hebben verdiend en zou er zeker niemand meer zijn — hoe men ook moge denken over het al of niet wenschelijke of wettige van het ontnemen van het wereldlijk gezag aan den Paus — die niet van harte de deelneming van het hoofd der Roomsch-Katholieke kerk aan de vredesconferentie zou toejuichen."

Ingezonden Mededeelingen.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Z. D. H. Mgr. J. J. A. VAN BAARS zal Donderdag a. s. in gezelschap van zijn particulieren Secretaris, P. fr. R. J. C. WAHLEN, naar Bonaire vertrekken tot het houden van een vorm- en visitatiereis.

22 Augustus wordt Z. D. H. weder terugverwacht.

De Zeereerw. Pastoor P. fr. G. WILLEMS zal gedurende dien tijd het bestuur over het Vicariaat waarnemen.

Havennieuws.

Van 16—31 Juli liepen onze haven binnen:

Stoombooten	15
Goeletten	20
Bijlanders	20
Brik	1
Totaal	56 schepen,

die met de 55, gedurende de twee eerste weken van Juli binnengeloopen, een geheel vormen van 111 schepen voor deze maand; het vorig jaar bedroeg dit getal 127.

***

Dinsdagmorgen is de *Gelderland* weer van Bonaire teruggekeerd.

Deze reis was een proeftocht in het snelvaren. Onder 12 ketels brandden 24 vuren. In 5 kwartier werd een afstand van 25 mijl afgelegd, de bereikte snelheid beliep dus 20 mijl per uur.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van de Heeren EDWARDS, HENRIQUEZ & Co., agenten der *Hamburg-Amerika Linie*, een fraaie wereldkaart, waarop de verschillende routes der lijn zijn aangegeven.

Het is een prachtige reclamekaart, waarvoor wij onzen oprechten dank betuigen.

Koninginnedag.

De verjaring van H. M. Koningin EMMA werd gisteren in vroolijke opgewektheid gevierd. Zeer veel vlaggen, ook op particuliere huizen en gebouwen. Aan de parade werd niet slechts door de Scherpschutters, maar ook door de matrozen en mariniers der *Gelderland* deelgenomen.

De Ruyterkade voldeed uitstekend als paradeterrein.

De muziekuitvoering der Scherpschutters werd door buitengewoon veel belangstellende toehoorders bijgewoond.

Dit eerste optreden was kranig.

Wij wenschen hun er van harte geluk mede en hopen, dat zij nog zeer dikwijls ons op een mooi concert vergasten.

De H. E. G. Heer Gouverneur gaf een dansreceptie.

Benoemingen.

De Heer H. J. T. BOOMGAART, Hoofdcommies ter Gouvernements-Secretarie, tevens archivaris, werd 1 Augustus ll. eervol ontheven van de verdere waarneming dier betrekkingen en is benoemd tot Koloniaal Ontvanger.

Tot Hoofd-Commies ter Gouvernements-Secretarie tevens archivaris werd benoemd de heer H. STATIUS MULLER, 1ste Commies ter Administratie van financiën.

Beiden Heeren wenschen wij van harte geluk met hunne promotie.

El Pregonero.

De Heer J. CAMILO PALM, directeur van *El Pregonero*, heeft per circulaire bericht, dat zijn blad wekelijks in plaats van dagelijks zal verschijnen.

Examen.

Met genoegen berichten wij, dat de jongeheer ARMAND CHARLOUIS, die de eerste zes klassen der Hendrikschool alhier heeft afgeloopen, geslaagd is bij het toelatings-examen voor de 1e klasse der Hoogere Burgerschool met vijfjarigen cursus te 's Gravenhage.

(*De Vrijmoedige.*)

Muziek.

Aanstaande Woensdag om half acht muziekuitvoering van de militaire kapel in het Wilhelmina-Paviljoen, Molenplein, Overzijde.

PROGRAMMA.

1. Hoch Habsburg! marsch Kral.
2. Cleopatria, ouverture...... Schweinsberg
3. La Gitana, valse .... Bucalossi.
4. Anne de Boulen, potpourri Donizetti.
6. Hunkb-Dory. march........ Holsman.
6. Fantaisie sur La Somnambule.......................... Bellini.
7. Sérénade de Titl (1e uitv.)
8. All right! valse............... J. Boskaljon.

St. Jozefsgezellen.

Maandagavond waren wij zoo gelukkig toch nog een voorstelling gedeeltelijk te kunnen bijwonen. Ronduit verklaren wij, dat de werkelijkheid nog veel mooier was, dan wij bij het vernemen der uitbundige loftuitingen ons hadden voorgesteld. Het prachtig decoratief, met zeer veel smaak verzorgd door den Heer A. VINCK, en de fraaie teekenachtige costumeering heeft daartoe niet weinig bijgedragen.

De toeloop van volk bleef voortdurend zoo druk, dat Woensdagavond nog een vierde uitvoering moest gegeven worden.

Opnieuw onze gelukwenschen aan de wakkere Gezellen en hun ijvervollen Directeur voor dit schitterend succes.

Zoo juist vernemen wij, dat Maandag a. s. 5 Augustus nog een laatste uitvoering zal worden gegeven als BENEFICE–VOORSTELLING ten voordeele der spelers. Moge de zaal wederom vol zijn!

Volksfeest.

Ter gelegener tijde zullen wij het programma der volksfeesten ter viering van de verjaardag van H. M. de Koningin op 31 Augustus a. s. in zijn geheel overdrukken. Bepalen wij ons nu tot de opsomming: boegsprietloopen, duiken naar een levensgroote pop, canoa-wedstrijd, mastklimmen, tractatie, ezelen-wedstrijd, zakloopen, muziekuitvoering, illuminatie en vuurwerk, orgelmuziek op het water, op versierde ponten en vlotten.

Met genoegen zien wij, dat er weer een paar nieuwe nummers zijn uitgedacht.

Wij wenschen der Feestcommissie veel succes!

Jaarlijksch Verslag van de Cur. Mij.

(Door overvloed van copie bleef dit verslag reeds eenige weken liggen.)

De proef, door de Maatschappij bij de Curaçaosche Waterwerken genomen met Sisal, laat zich bij voortduring zeer gunstig aanzien.

Ook is het gebleken, dat bij de teelt van Sisal zeer wel van tusschencultuur gebruik kan worden gemaakt. Zoo heeft bijvoorbeeld de tusschencultuur van Sorghums, Pinda's, Johnsongras en giambo goed voldaan.

Ook is op het Proefveld geplant de Congo pea, *Cajanus Indicus*, eene soort „Wandoe", die, geplant in November 1905, de droogte van 't laatst van 1905 en begin 1906 zeer goed heeft doorstaan. Wat de Curaçaosche kleine Mais betreft, het afgeloopen plantjaar heeft voldongen bewezen, dat van alle Sorghums op Curaçao de gewone Curaçaosche kleine Mais verreweg het best voldoet. Ook heeft het afgeloopen jaar, op vele plaatsen bewezen, hoe uitstekend ook voor Sorghum eene bodembemesting, 't zij opzettelijk, 't zij toevallig aangebracht, werkt.

Ter verbetering van den veestapel van Curaçao heeft de Maatschappij weder uit Teneriffe laten komen vier bokken en ééne geit. 't Is gebleken, dat de Maatschappij goed heeft gedaan indertijd tot invoering dezer geiten tot verbetering van het Inlandsche ras te besluiten, al is het met alle ingevoerde rasdieren niet even gelukkig gegaan. In 't geheel heeft de Maatschappij uit laten komen 13 Teneriffe bokken en 6 geiten, waarvan 4 bokken en 2 geiten op verschillende plantages en 3 geiten direct na aankomst, door vermoeienis op de reis geleden, zijn gestorven. De lijst van aankoop der fokdieren sedert 't begin 1903 luidt als volgt: 3 Februari 1903, ontvangen 2 geiten en 1 bok voor f103.35; 26 October 1904, 4 bokken en 1 geit voor f161.55; 18 April 1906 3 bokken en 2 geiten voor f171.20; 31 December 1906, 1 fokezel voor f200; 26 Februari 1907, 1 fokhengst voor f300; 27 April 1907, 4 bokken en 1 geit voor f195.30.

De overgebleven Teneriffegeit houdt het Bestuur onder eigen beheer, teneinde daarbij raszuivere, op *Curaçao geboren, Teneriffegeiten te telen.*

Op voorbeeld der Maatschappij hebben in den laatsten tijd ook verschillende Planters geiten uit Teneriffe doen invoeren. Reeds is op vele Plantages de gunstige invloed van het nieuwe bloed duidelijk te merken.

De dekhengst, aangekocht op Curaçao en afkomstig van Maracaibo, zal voornamelijk dienen voor de fokkerij van muildieren, terwijl de ezelhengst, afkomstig uit Coro, moet dienen voor de fokkerij van muilezels.

Beide dieren hebben bewijs geleverd goed te voldoen. Over de resultaten valt natuurlijk eerst later te oordeelen. De dieren zijn gestationneerd op het terrein der Maatschappij bij de Curaçaosche Waterwerken, dat met 2 H. A. Gouvernementsgronds is uitgebreid en waarop stallingen voor de onder eigen beheer te houden fokdieren der Maatschappij zijn opgericht. 't Is het plan van het Bestuur ook den kleinen man tegen eene geringe vergoeding van de hengsten gebruik te laten maken, teneinde de muilenfokkerij in 't algemeen te bevorderen.

Met meer kracht zullen wij ons in de toekomst op de verbetering van het vee toeleggen, wanneer de bevordering der fijne hoeden-vlechtindustrie, die het afgeloopen jaar, en dit jaar nog, groote uitgaven van de Maatschappij eischte en eischt en zooveel tijd van 't Bestuur in beslag nam, het Bestuur daartoe meer vrijheid laat.

Naast den in 1905 opgerichten vlechtcursus aan de Overzijde, is door onze Maatschappij een dergelijke cursus in 't leven geroepen op Pietermaai. Den gang dier Cursussen in 1906 laten wij hier volgen: De cursus overzijde werd opgericht den 2den Januari 1906 en begon met 4 leerlingen. Dit aantal steeg tot 105, waarvan thans dagelijks 75 den cursus bezoeken. In den loop van 1906 hebben 25 leerlingen de vlechtschool als volleerd verlaten, terwijl over een paar maanden een 25 tal en tegen 't eind van het jaar hoogstwaarschijnlijk ± 120 leerlingen als volleerd kunnen worden ontslagen.

Onder „volleerd" diene te worden verstaan „volleerd" voor zooverre de Curaçaosche onderwijzeressen de vlechtmethode kunnen onderwijzen. Evenals ten vorigen jare werden ook nu weer de Localen, waarin het onderwijs van dezen cursus wordt gegeven door het Vicariaat van Curaçao geheel kosteloos afgestaan, waarvoor wij, namens de Maatschappij, onzen hartelijken dank betuigen. De cursus Pietermaai is opgericht 1 Aug. 1906 en telde tot December 1906 59 leerlingen. De cursus begon met 5 leerlingen. Het aantal leerlingen van dezen cursus is echter weer geslonken. In Januari 1907 werd de cursus heropend met 14 leerlingen, warvan thans 9 leerlingen geregeld aan 't onderwijs deelnemen. Het Bestuur hoopt voor dezen cursus, dat het aantal leerlingen spoedig weer zal stijgen. De Maatschappij heeft extra fijn vlechtstroo ontvangen, misschien zal hierdoor een stoot in goede richting kunnen worden gegeven.

Dat de door de Maatschappij naar verschillende hoofdmarkten van hoeden als Londen, Weenen, Parijs, Hamburg, Rotterdam en New-York gezonden monsters goede resultaten hebben opgeleverd blijkt voldoende uit het feit, dat de C. fijne hoeden reeds tamelijk wel bekend zijn en reeds onze fijne en grove hoeden in de markt- en andere handelsberichten geregeld genoteerd worden als „Curaçaosche Panamahoeden."

Voldoen aan de aanvrage der Europeesche markt kan Curaçao evenwel nog niet, eerstens omdat men heden nog niet over een genoegzaam aantal fijnvlechtsters kan beschikken, en tweedens, omdat de kunst hier nog niet de hoogte heeft bereikt op welke ze in Columbia staat. Om aan dit laatste bezwaar te gemoet te komen, wenschen wij eene onderwijzeres, fijnvlechtster 1e. klasse uit Columbia te laten komen om alsdan diegenen der leerlingen, die reeds volgens de Cur. Methode in de gelegenheid stellen ook in de Columbiaansche Methode volleerd te kunnen worden.

Maakten wij in het vorige Jaarlijksche Verslag melding van den steun door ons toegezegd aan Bonaire met het oog op een aldaar in 't leven te roepen vlechtcursus, 't is ons gelukt, deze taak tot stand te brengen. Door de Maatschappij is eene der beste cursusleerlingen, van Bonaire afkomstig, naar Bonaire gezonden als onderwijzeres, waar deze met den Politieraad aldaar een contract heeft afgesloten, terwijl wij verder genoemden Politieraad in 't bezit stelden van eene hoeveelheid fijn vlechtstroo tot een bedrag f80. en een geldelijken steun ad. f. 70.—

Maar niet alleen naar Bonaire, ook naar Saba heeft de Maatschappij op verzoek van het Bestuur der Kolonie eene onderwijzeres kunnen zenden, die wij na vastgesteld contract voor een jaar hebben aangenomen. 't Spreekt van zelf, dat beide zaken eerst na goed overleg en herhaalde correspondentie met het Koloniaal Bestuur, betrokken Gezaghebbers en Politieraad haar beslag konden krijgen.

Belasting op Paarden en ezels.

„De vraag in het midden latende of eene belasting op het houden van paarden en ezels en een registratierecht op kleine vaartuigen per se het karakter zouden dragen van een belasting op den arbeid, die de Gouv. in dien vorm ook niet zou wenschen, komt het voor, dat de opbrengst van dergelijke belastingen, willen zij niet zéér drukken en dus bepaald schadelijk zijn, te gering moet worden geacht om daarvan een noemenswaardig deel van het benoodigde te kunnen ontvangen."

MEM. VAN ANTW.

De Surinamer.

NEDERLAND.

De samenstelling van onze Eerste Kamer is op het oogenblik aldus:

Provinciën:	Kath.	A.-R.,	C.-H.	Lib.
Noord-Brabant	6			
Limburg	3			
Gelderland	3	2	1	
Zuid-Holland	4	4	2	
Noord-Holland				9
Zeeland		2		
Utrecht	1	1		
Friesland				4
Overijsel	1	1		1
Groningen				3
Drenthe				2
11 Provinciën	18	10	3	19

In dit jaar treden af:

Provinciën:	Kath.	A.-R.,	C.-H.	Lib.
Noord-Brabant	2			
Gelderland	1	1		
Zuid-Holland	2	1	1	
Noord-Holland				3
Zeeland				
Utrecht		1		
Friesland				1
Overijsel	1			
Groningen				1
Drenthe				1
Limburg	1			
11 Provinciën	7	3	1	6

Bovendien is er door het bedanken van mr. A. van Berckel in Gelderland eene katholieke vacature.

In begin Juli traden dus af:
8 katholieken.
3 anti-revolutionairen.
1 christelijk-historische.
6 liberalen.

De herkiezing van allen of althans de vervanging van allen door geest verwanten is in alle provinciën, *uitgenomen in Friesland* zeker.

Advertentien.

Drukker:
ALFREDO F SINTIAGO.